

Aan de leden van de Vaste commissies voor VWS en Veiligheid en Justitie
van de Tweede Kamer der Staten Generaal
Postbus 20018
2500 EH Den Haag

Datum
25 maart 2016
Contactpersoon
Mieneke Kwist

Bijlage(n)
Doorkiesnummer
06 1087 4467

Onderwerp
AO Jeugdhulp d.d. 31 maart 2016

Geachte leden van de commissies,

Op 31 maart 2016 overlegt u met de staatssecretarissen voor VWS en V&J over de jeugdhulp.

Jeugdzorg Nederland, GGZ Nederland, VGN en VOBC - tezamen de Branches (Gespecialiseerde) Zorg voor Jeugd (BGZJ)- zouden u in deze brief graag vertellen dat de jeugdhulp de perikelen van de transitie achter zich heeft gelaten. Maar dit bericht kunnen wij u helaas niet sturen. Begin 2016 zijn er nog grote uitvoeringsproblemen.

Administratieve lasten

Het meest urgente knelpunt zijn de hoge administratieve lasten. Die nemen inmiddels zodanige vormen aan dat er jeugdregio's zijn waar de administratieve lasten – van aanbieders en gemeenten samen - meer dan 30% van het gehele jeugdhulpbudget bedragen. Het kan in onze ogen niet zo zijn dat ten minste een derde deel van het budget niet aan jeugdhulp wordt besteed. Omdat bovenregionale instellingen met een groot aantal gemeenten te maken hebben, voelen zij het vraagstuk van de administratieve lasten en de verantwoordingsdruk veelal het meest.

In het kader van het ISD-programma worden onder meer diverse instrumenten ontwikkeld om administratieve processen te standaardiseren. De BGZJ-branches ondersteunen deze weg. Echter, deze weg gaat niet op korte termijn oplossingen bieden. Bovendien kennen de oplossingen van ISD een grote mate van vrijblijvendheid. Dit betekent dat het gemeenten altijd vrijstaat om de ontwikkelde standaarden niet te gebruiken.

Een specifiek punt van zorg is de rechtmatigheid en verantwoording. Wij begrijpen dat zolang gemeenten zelf gehouden worden aan rigide verantwoordingseisen vanuit het Rijk, het voor hen moeilijker wordt zelf realistische verantwoordingseisen richting jeugdhulpaanbieders te hanteren.

Problemen met liquiditeit en het woonplaatsbeginsel

Om te zorgen voor een stabiele bedrijfsvoering is liquiditeit van aanbieders een vereiste. Om liquiditeitsproblemen te voorkomen, is het van belang dat gemeenten facturen snel betalen. Een aantal jeugdhulpaanbieders heeft een groot percentage uitstaande facturen en krijgen die niet of veel te laat betaald. Deels is onduidelijkheid of discussie rond het woonplaatsbeginsel hier debet aan. Omdat niet duidelijk is in welke gemeente de gezagsdrager van het kind woont worden rekeningen niet betaald. De lijsten van dubieuze debiteuren van jeugdhulpaanbieders bestaat dan ook voor een steeds groter deel uit gemeenten.

Er zijn inmiddels jeugdhulpaanbieders die door bovengenoemde problemen in acute financiële nood verkeren. Vallen zij om, dan vallen er gaten in het zorglandschap voor de jeugdhulp en zal de toegang voor kinderen tot een aantal functies nog verder verslechteren, zie het recente rapport van de Kinderombudsman.

Een oplossing voor deze problematiek loopt ons inziens langs de volgende lijnen:

- De huidige verantwoordingseisen zijn door de enorme uitvoeringskosten niet na te leven. Het is bovendien ook onmogelijk uit te voeren omdat accountants de gevraagde controles niet op tijd kunnen uitvoeren. De enige uitvoerbare mogelijkheid is dat aanbieders wordt toegestaan met het landelijk afgesproken controleprotocol tot één verantwoording voor alle gemeenten te komen. De gemeenten kunnen de onzekerheden die dit voor hen oplevert dan in hun eigen verantwoording opnemen.
- Jeugdhulpaanbieders zijn geholpen met de simpele afspraak dat gemeenten facturen binnen een maand betalen – zoals ook elders gebruikelijk- en dat bij onduidelijkheden inzake de factuur eerst betaling plaatsvindt en achteraf onderzoek en eventueel verrekening.
- De Transitieautoriteit jeugd (TAJ) moet eerder in het proces ondersteuning kunnen bieden aan jeugdhulpaanbieders die in liquiditeitsproblemen verkeren. Dit betekent dat in de regeling de voorwaarden voor ondersteuning moeten worden verruimd; de regeling voor liquiditeitssteun door de TAJ voor 2015 moet worden uitgebreid naar 2016.
- Met spoed moet samen met het veld een project gestart worden, vergelijkbaar met 'Het roer moet om' van de huisartsen/eerste lijn. Aanbieders en professionals zijn bereid alle benodigde tijd te investeren om op korte termijn een einde te maken aan de enorme toename van voor de patiënt/cliënt en professional onnodige registraties en formulieren. Daarbij is belangrijk dat ervan wordt uitgegaan dat professionals hun werk goed doen en dat er altijd enige improvisatieruimte (3-5% van de trajecten) moet zijn om maatwerk te kunnen leveren.

Noodzaak regie op vraagstuk bovenregionale jeugdhulp

Een ander knelpunt is een gebrek aan regie op de ontwikkeling van het zorglandschap, in het bijzonder de ontwikkeling van een aantal specialistische bovenregionale jeugdhulpfuncties. Voor een doeltreffende en doelmatige uitvoering is samenwerking tussen jeugdhulpregio's voor dit type jeugdhulp essentieel. Deze samenwerking komt moeizaam op gang.

Op dit vraagstuk is dringend regie nodig. BGZJ ondersteunt het voorstel van VNG om hiervoor op korte termijn een kwartiermaker aan te stellen die samen met een taskforce urgente vraagstukken rond bovenregionale jeugdhulp opspoorst en tot een oplossing brengt

en daarnaast een proces van beheerste herordening van het jeugdhulplandschap in gang zet. Financiële ondersteuning hiervoor vanuit het Rijk is dringend gewenst.

Overigens is ook voor dit type jeugdhulp noodzakelijk dat de structuur van de 42 jeugdhulpregio's (J42) intact blijft en goed blijft functioneren. De BGZJ waardeert het dat de VNG zich hiervoor wil inspannen en acht het eveneens noodzakelijk dat het Rijk de noodzaak hiervan met urgentie uitdraagt.

Evaluatie Jeugdwet

Tot slot willen wij nog een opmerking maken over de evaluatie van de Jeugdwet die in 2017 is voorzien en momenteel wordt voorbereid. Wij achten het van belang in dit traject nadrukkelijk een onderscheid te maken tussen inhoud van de wet zelf en het verloop van proces rond de transitie en transformatie. Daarnaast bepleiten wij om de evaluatie te koppelen aan een transformatiemonitor zoals het Nederlands Jeugdinstituut dit voorstelt.

Wij hopen dat u zich mede op basis van deze brief een beeld kunt vormen van de urgente problematiek binnen de jeugdhulp en dat u de oplossingsrichtingen die wij voorstellen mee wilt nemen in uw debat met de bewindslieden op donderdag 31 maart.

Voor een toelichting op deze brief kunt u contact opnemen met Mieneke Kwist, secretaris BGZJ, T 06 1087 4467, mkwist@ggznederland.nl.

Met vriendelijke groet,
namens de Branches (Gespecialiseerde) Zorg voor Jeugd
Jeugdzorg Nederland, GGZ Nederland, VGN, VOBC,

ir. P.M. van Rooij
directeur GGZ Nederland